

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Račun pri poštn. čeku
navodu števil. 11.842.

Robinec in Mrčak sta blizo izgubila. Res sta se za njun predlog izjavila tudi dva očitana jurista. Badaj in Veronca, ki pa sta daleč od politično partijskega poskusa obeh federalističnih in separatističnih eksponentov. Ta dva moža sta uveljavila le mnenje, ki ga ima del naših državnopravnih strokovnjakov o sporom čl. 5., kakor so na drugi strani očitni pravniki dali izrazu nesmotnemu naznanju.

Seja državnega odbora je pričela ob 10. Predsednik Ljuba Jovanović je po kratkem pozdravnem nagovoru izjavil, da imenovni del tvori določitev števila poslancev po okrožjih in predlaga za osnovo norme čl. 5. volilnega zakona. Dr. Maček predlaga ljudsko statistiko iz leta 1921. Dr. Badaj se pridružuje njegovemu mišljenju, češ statistika iz leta 1910. je zastarela; čl. 5. volilnega zakona sicer veli, da se broj poslancev določi na osnovi statistike iz leta 1910., toda ker je ta predpis zakona veljal za prve volitve, dočim sedaj že imamo novo ljudsko statistiko iz leta 1921., ki je točnejša, se je pri volitvah treba ravnati po njej. Dr. Hohnjec je enakega mišljenja, ker smo pri ljudskem šteju leta 1910. še bili razkosni zaradi razne države; ker pa sedaj imamo občo statistiko naše države, predlaga njo za osnovo določitve poslanskega števila. Mitjašo Jovanović meni, da se zakon ne more spremeniti, temveč bi se o tem dalo razpravljati šele tedaj, ako bi Narodna skupščina izpremenila čl. 5. volilnega zakona. Predsednik Ljuba Jovanović izloča.

Po zaključeni debati se je vršilo glasovanje o predlogu predsednika Ljuba Jovanovića, da se odredba čl. 5. volilnega zakona upošteva tako, kakor se zakonito glasi. Za predlog so glasovali Mihaš Jovanović, Milojković, Farkaš, A'auipovič in Radulović; proti, odnosno za predlog dr. Mačka pa so glasovali dr. Maček, doktor Hohnjec, dr. Badaj in Verona. Tako so torej radičevci in klerikalci na prvi seji državnega odbora doživeli poraz s 6:4 glasovom.

Po glasovanju je Državni odbor pričel določevati število poslancev poedinih volilnih okrožij. Proučil se je ves material in ne pride do posebnih izjememb. Število poslancev ostane prilično isto, samo glede metohijskega, kumanovskega, ohridskega, prizrenskega modruškoreškega, šibenikškega, veliko-kikindskega, pančevskega, mariborskega in ljubljanskega okrožja se radi teritorialnih izpjememb in s tem izpjememb števila prebivalstva vrši v četrtek posebna diskusija. Seja je bila zaključena ob 12., prihodnja pa se vrši v četrtek dopoldne.

Popoldne so dalj časa konferirali o poslovanju Državnega odbora predsednik dil minister poljoprivrede Krsta Milčetič.

Resilo se je nadalje, da se da kovati niklasti denar po 2, 1 in pol dinarja po

Državni odbor ni politična korporacija in zanj niso merodajni razlogi političnega značaja v ožjem smislu te besede. Njegov sklep je dobil političen značaj po krivdi separatistov. Po zahtevi separatistov pa se ustvarja v državi velika fronta braniteljev Jugoslavije pred perturbacijami, s katerimi grozijo politični desperadi ustaviti kolo njenega naravnega razvoja. Nacijsalni blok stopa krepko na plan. Njegova glavna deviza je ustvariti na temelju zgodovinskih nespremenljivih faktorjev ero minudne napora za dobrobit države in ljudstva. Pomesti mo-

Po glasovanju je Državni odbor prišel določevati število poslancev poedinih volilnih okrožij. Proučil se je ves material in ne pride do posebnih izjememb. Število poslancev ostane priljubeno isto, samo glede metodiskega, kumanovskega, hrištskega, prizrenskega, modruškoreškega, šibenškega, veliko-kikindskega, pančevskega, mariborskega in ljubljanskega okrožja se radi teritorialnih izjememb in s tem izjememb števila prebivalstva vrši v četrtak posebna diskusija. Seja je bila zaključena ob 12. prihodnja pa se vrši v četrtak dopolndne.

Beograd, 18. novembra, p. Kako se v informiranih političnih krogih zatrjuje, v kabinetu zaenkrat ne pride do večjih sprememb. Le toliko je gotovo, da vstopi v vlado dr. Milan Sesić, ki prevzame mesto za ministristvo za izenačenje zakonov. Dosedajni titular tega resorta Marko Gjuršić postane minister za socialno politiko. Ministristvo za agrarno reformo ostane zaenkrat nezasedeno ter ga bo vodil minister poljoprivrede Krsto Mitlić.

**SUBVENCija ZA LJUBLJANSKI
VELESEJEM**

KUGA V RUSIJI.

Riga, 18. novembra. v. Listi javljajo iz Moskve, da je v Stavropolu umrlo 3000 ljudi na kugi.

Kdor boče še v bodoče pri muziki klekatih obljub ječati pod davčnim breme-
nom, kdor muzi, da je spor za to ali naj
se veliki župan v Ljubljani imenuje mi-
nister in izbira iz vrst SLS, važnejše,
nego končna uvedba zdrave uprave, ko-
muni se bolj dopade, da postane Slovenija
pokrajina zagrebske »mirotvorne republi-
ke«, nego, da si Sloveni s pridnostjo,
energijo in pozitivnim delom v polnem
besegu pridobimo v veliki državi sodo-
bno besedo — ta bo na strani SLS, ta
bo morda tudi za Radiča. Vse drugo pa
se bo združilo v fronti Narodnega bloka,
katerega zmaga bo za nas Slovence tem
pomembnejša in praktično govorejša tem
koristnejša, čim večji bo slovenski vpliv
v njem in čim več bo slovenski zastop-
nikov po njem udeleženo pri bodočem
gledstvu naše akutne domovine.

Debatna se je popoldne nadaljevala od 4. do 7. Njen rezultat je bila ugotovitev, da je skupni nastop bloka nemogoč. Pogajanja je smatrati za razbita. O tem priča tudi izdani komunikle, ki skuša sicer nekoliko prikriti dejanski položaj, pa vendar pove dovolj. Komunikle se glasi:

«Na seji šefov širšega bloka se je ugotovilo, da je po poročilih iz vseh krajev države volilni položaj zelo ugoden za stranke (sporazuma). Upoštevajoč, da bo tokrat hud volilni boj z gesli za zmago načela parlamentarnosti in spoštovanja volje naroda in za zmago narodnega sporazuma in za boj proti korupciji in soglašujoč z željami prijateljev iz vse države, so načelniki strank sporazuma sklenili, priporočati svojim prijateljem, naj tam, kjer je to po krajevnih razmerah mogoče, nastopajo skupaj pri volitvah. Kjer pa to ne bi šlo, ali ne bi bil vsled krajevnih razmer za poedino stranko koristno, se razume samo ob sebi, da so člani sporazumnih strank dolžni, da se kolikor mogoče podpirajo.»

Nameravano novo vlado sprejema du-
majsko časopisje vseh smeri malo prijaz-
no. Listi obžalujejo odhod dr. Seipla,
ki ga označujejo kot edinega politika, ki je
dosedaj pokazal format. Močim iz pro-
vinc se ne zaupa v polni meri. Mestoma
je opaziti že pesimizem, ker bi malomar-
nejše stališče glede sanacijskih dolžnosti
zadelo v Zvezi narodov na odpor. V
splošnem novi kabinet seveda ne misli
na to, da bi izvedel v osnovni liniji av-
strijske sanacijske politike kakšne spremem-
be. Kontinuiteta take politike je zagotov-
ljena že s tem, da ostane dr. Seipel vodja
krščansko-socialne stranke in bo kot
tak kakor pred svojim imenovanjem za
zveznega kancelarja imel največ vpliva
na vlado.

Dr. Ramek je svojo vlado že sestavil,
in sicer sledeče:

Preši notranjo krizo. Giolitti bo prevzel vodstvo opozicije in oficijelno postavil kandidaturo za nasledstvo Mussolinijevo. Danes prične debata o notranji politiki, ki se je bo udeležilo 60 govornikov. Potovkiše govornikov bo ostro kritizirala vladno politiko. Mussolini je izdal vsem sekcijam fašistov naredbi, da imajo držati strogo disciplino. Socialisti so pozvali svoje pristaje, da naj ohranijo mirno kri. Pričakovati je rešitve strankine krize in likvidacije fašizma.

Dunaj, 18. novembra, s. Danes zvečer so bila zaključena pogajanja glede trgovinske pogodbe med Avstrijo in Češko-slovaško. Podpisana je bila dodatna pogodba, ki dopolnjuje pogodbo z dne 4. maja 1921. po načelu najvišjih pogodbenih. Z dodatno pogodbo se carinske postavke in koeficienti češko-slovaške tarife na eni strani in carinske postavke novega avstrijskega carinskega tarifa pogodbeno modificirajo z ozirom na obstoječe gospodarske razmere v tem smislu, da promet med obeh državama ne bo oviran, temveč se bo nadalje razvijati.

Pariz, 18. novembra. s. Senat je na današnjem posvetoivanju o amnestijskem predlogu razpravljaj o slucajih Caillaux in Malflry. Po kratki debati, v kateri je govoril tudi ministrski predsednik Herriot, je sklenila zbornica s 166 : 4 glasovom pomilostitev Caillauxa, pomilostitev Malflrya pa s 195 : 62 glasovi. Nato je senat s 176 : 104 glasovom sprejel amnestijo za one, ki so bili radi deliktov obsojeni od drzavnega sodisca.

CURIH: Beograd 7.50, New-York 519.
 London 23.92, Pariz 27.05, Milan 22.35,
 Praga 15.475, Budimpešta 0.0025, Bu-
 karašta 2.75, Sofija 3.80, Dunaj 0.0073
DUNAJ: Devize: Beograd 1928 do 1932
 Berlin 16.840 do 16.940, London 327.500
 do 328.500, Milan 3061 do 3076, New-York
 0.935 do 71.185, Pariz 3712 do 5729,
 Praga 2117 do 2127, Curih 18.875 do
 18.725. **Valute:** dinarji 1922 do 1928, do-
 larji 70.400 do 70.800, marke 18.040 do
 16.700, funti 325.700 do 327.500.
PRAGA: Beograd 40.25, Rim 146.75,
 Pariz 178, London 150.575, New-York
 33.95, Curih 655.50.
BERLIN: Beograd 6.675, Praga 12.49,
 Pariz 21.92, New-York 4.18.
LONDON: Beograd 320, Rim 106.55,
 Dunaj 327.000, Praga 152.25.
NEW YORK: Beograd 145, Dunaj
 0.1412, Praga 298.50, Budimpešta 0.1325.

ALEKSANDER DUMAS ZVEŠTOBA DO GROBA (LA DAME DE MONSOREAU)

„Glej no, dragi Saint Luc,“ se oglasi Schomberg, najmlajši kraljevih miljenec in baje najhrabrejši med njimi... glej no, in povej, kaj se ne zdi tudi tebi, da ti gospod de Bussy izkazuje prav malo časti? Saj je prišel sem oblečen samo v črn baržun, kakor v delavnik in ne kakor na tvojo svatovščino!“

„Motiš se,“ pritakne zopet Quélus, „saj to je žalna obleka!“ „Vraga,“ zasopeta Henrik, „zakaj nimajo rajši drugi vzroka, da bi nosili mesto njega žalno obleko!“

„Razven tega pa za gospodom de Bussyjem ne prihaja vojvoda d'Anjou. Pa da nisi morda tudi tukaj padel v nemilost, Saint Luc?“

Ta „tudi“ je Saint Luca prav nemirno dirnil.

„Pa zakaj naj bi šel za Bussyjem?“ odvrne Quélus. „Saj se spominjate, da je na kraljevo vprašanje, noče li stopiti v njegovo službo, gospod de Bussy odgovoril, da izhaja on iz knežje rodbine Clermont in da zato ne čuti potrebe, da bi stopil v čigarkoli službo, in da se zadovoljuje s tem, da je sam svoj gospodar, ker je prepričan, da je enak vsakemu drugemu princu na svetu?“

Kralj zopet nagrbni čelo in se vgrizne v brk.

„Reci ti, kar hočeš,“ odgovarja Maugiron, „to je pa vendar gotovo, da je Bussy veren pristaš d'Anjoua.“

„Potem je gospod d'Anjou večji gospod, kakor je naš kralj!“ dostavi flegmatično Quélus.

To je bila najbolj ujedljiva opazka, ki se je mogla izgovoriti v kraljevi prisotnosti, kajti kralj je svojega brata vojvoda d'Anjoua mrzil z bratsko mržnjo. Kar videlo se je, da je kralj prebledel.

Saint Luc se sedaj ojunaci in nekoliko ukori svoje prijatelje: „Mirno, mirneje, gospoda moja, vsaj napram mojim gostom, če ne napram meni. Ne kvarite mi mojega ženitovanja!“

Te Saint Lucove besede so očividno spravile kralja Henrika III. na drugo misel. „Da, da,“ takoj pritegne, „pozor, gospoda! Saint Lucu ne smemo pokvariti njegovega ženitovanja!“ Pri teh besedah se pa nekoliko nasmehe, kar je ubogi Saint Luc takoj opazil. Kralj očividno kuha nekaj prav neprijetnega! Toda kaj?

„Kako?“ vpraša Schomberg, „Bussy je torej v zvezi z Brissacovimi?“ „Kako to?“ vpraša Maugiron. „Ker ga Saint Luc brani, saj vidiš!“ klikne Schomberg. „Ti si pa tudi počasni misli! Dandanes imamo preveč dela s tem, da branimo same sebe, in če že branimo koga, potem branimo samo svoje sorodnike, prijatelje ali pristaše, jeli?“

„Gospoda moja,“ se oglasi zopet Saint Luc, „gospod de Bussy ni moj prijatelj, niti zaveznik, toda moj gost je!“

Kralj ga ljuto pogleda.

„In razven tega, razven tega,“ dostavi naglo Saint Luc, zadet od tega pogleda, „razven tega ga pa jaz nikakor ne branim!“

Bussy se približuje kralju s svojim mirnim, dostojanstvenim korakom, in pred njim ves čas polagoma stopajo njegovi sijajni paži. Naenkrat pa se oglasi šaljivi Chicot: „Hej, gospod de Bussy, Bussy d'Amboise, Louis de Clermont grof de Bussy, da te nazovem z vsemi naslovi, ki ti po pravu pristojajo, kaj za vraga ne vidiš, kje je kralj? Ne razlikuješ li kralja od njegovega šaljivca? Oni tam kateremu se približuje, je moj dvorski norec, ki dela včasih toliko budalosti, da se jim do sita nasmejemo!“

Bussy se ne zmeni za to šalo, marveč stopa nemoteno naprej h kralju, ko se mu pa hoče prikloniti, ga kralj nepričakovano ogovori: „Ne čujete li, gospod de Bussy? Nekdo vas kliče!“

In sredi gromkega krohota svojih miljenec obrne kralj de Bussyju hrbet.

Bussy zarudi jeze, toda svojo prvo jezno kretnjo potlači in se nasmehlja, kakor da so kraljeve besede bile resne i kakor da ni slišal smeha Quélusovega, Maugironovega, Schombergovega. Zato se obrne k Chicotu in mu odgovarja:

„O, o, oprostite, sire, na svetu je toliko kraljev, ki so povsem različni norem, da mi boste tudi vi gotovo oprostili, da sem vašega dvorskega norca zamenjal s kraljem.“

„Hm!“ zagodrnja kralj. „Kaj je rekel?“

„Vseeno, mojster Bussy,“ odgovarja Chicot in se vspe na prstih, kakor je delal kralj, kadar se je hotel postaviti posebno veličastno, „te... te pomote vam zares ne morem oprostiti!“

„Sire,“ nadaljuje de Bussy v razgovoru s šaljivcem, „oprostite mi, nekaj me skrbi!“

„Ej,“ pravi Chicot, „gotovo vas skrbe vaši paži. Saj se boste še ruinirali s tem sijajem, in pa kraljevske predprave s tem gazite!“

„Kako to?“ vpraša Bussy nedolžno, dasi je razumel, da je kralj prav za prav tisti, ki bo plačal stroške tega razgovora, vsprico velike množice. Kralj jo je polomil v hipu, ko je dopustil, da ga, če tudi le za šalo, zamenjujejo s Chicotom. „Prosimi Vaše Veličanstvo, da mi pojasnite, s čim sem grešil, in če uvidim svojo zmoto, se bom pokoril!“

„Evo, ni prav, da ste te pobatne tako sijajno oblekli,“ pravi Chicot in s prstom pokaže na paže, „vi pa, plemič in polkovnik, princ de Clermont, hodite v enostavnem črnem baržunu!“

„E, sire,“ pravi Bussy in se obrne h kraljevim miljenecem, „pač živimo v časih, ko se pobatni sijajno oblačijo kakor principi, a principi, mislim, samo dokazujejo svoj dober okus, da se obdajajo s takšnimi pobi!“ Po teh besedah se z ujedljivim nasmeškom pokloni pred miljenici, ki so hoteli kar popokati samega užaljenja.

Henrik pogleda po svojih dečkih, ki so kar z zobni škrtali in kakor da čakajo kraljevega ukaza, da se vržejo na nasprotnika. Quélus, ki je prav poslušno gorak z Bussyjem, s katerim je že vkljub izrecni kraljevi zabrani imel svoječasno dvoboj, že kar grabi za ročaj svojega meča.

„Naj li vaše besede snatram namenjene meni in mojim?“ vpraša Chicot, kakor da odgovarja namesto kralja. Dvorski šaljivec se pa pri tem tako pretirano napihne v kraljevi znani poz, da prasne polovica dvorane v gromek smeh. Druga polovica dvorane se ni smejala, ker je šel ta smeh na njen račun.

Trije Bussyjevi prijatelji se med tem postavijo k njemu. To so bili Charles Balzac d'Etranges, navadno zvan Antraguët, ter plemiči Livarot in Ribeirac.

Ko zapazi Saint Luc te neprijateljske priprave, takoj ugane, da je prišel Bussy na željo Anžovince, da napravi zgago in izzove prepir. Sedaj je že kar trepetal vznemirjenja, ker je videl, da je prišel med dva ognja, v spopad dveh mogočnih neprijateljev, kralja in njegovega brata, in spoznal, da sta njegov dom izbrata za torišče svojega novega družabnega in nekoliko tudi političnega spopada. Zato stopi sedaj do Quélusa in ga prime za roke: „Za boga, čakaj no, pomiri se in počakajmo, kaj še pride! Ne rini naprej!“ — „E, boga ti,“ klikne Quélus, „pomiri se najprej sam! Udarec onega budale ni bil namenjen tebi nič manj kakor meni. Kdor reče besedo proti enemu nas, zadene nas vse, a kdor reče kaj proti nam vsem, zadene kralja!“

Veliko zalogo blaga najdete
za moške in ženske obleke
v občno znani trgovini

R. MIKLAUC
Ljubljana

Lingarjeva ulica - Pred škofijo
(zraven knezoškofijske palače).
Zanesljivo poštena in prijazna postrežba.
Tvrda prodaja samo v tej hiši v lastnih
prostorih. 6112/a

Mnogo denarja si prihranite

ako si nabavite čevlje in nogavice, ki jih ima v
zalogi trdka 6077/a
Anica Traun. Maribor. Grajski trg 1.
Nogavice, svile, flor 38 Din.

Tovarna vijakov

Splešne stavbene družbe, Maribor
Aleksandrova cesta 12.

2001/a

Vijaki za les vsake vrste in vsake
velikosti, zakovice za pločevino iz
železa, bakra, medenine in aluminija.

V sled starosti in bolehnosti se odda ali v last ali
v zakup velika, prvovrstno opremljena

kavarna

s priključeno gostino. Ista se nahaja v mestu z živah-
nim prometom, nasproti kolodvoru in ima več tisoč
dinarier dnevnih dohodkov.

Dopisi pod „Redka prilžnost“ na naslov „Rapid“,
Maribor. 6073/a

Za
Miklavža in božič

velika izbira vsakovrstnih bonbonov, obe-
skov za božično drevo, čokolade, pecolva,
leota, domačega in prvovrstnega inozemnega
idejka iz tovarn „ORION“ (Maršner),
Praga, in Heller, Duusi. — Na debelo.

Josip Vitek
Ljubljana, Krekov trg šte. 8.

GALUN

(kalijev), prvovrstna kvaliteta (kemično čist,
popolnoma brez železa), v kristalih in moki,
izdeluje in prodaja po konkurenčni ceni

Kemična tovarna Moste pri Ljubljani.

Zahtevajte oferte in vzorce! 5961/a

Dobavljamo promptno vsako količino!

Šentjanski premog
vseh vrst in vsako množino, v
čisto opranem stanju nudi, za ta-
kojšnjo dobavo

Prodajni urad šentjanskega premogovnika

AND. JAKIL

Ljubljana, Krekov trg 10 1019/a

Pisalne stroje

nove in rabljene, najcenejše pri

L. BARAGA, LJUBLJANA,
Selenburgova ul. 61.

Novosti
za gospode

dobite po konku-
renčnih cenah pri

A. Šinkovec nasl.

R. SOSS

Ljubljana, Mestni trg 19.

„VINARIA“

delniška družba vinogradnikov v Pirnu

priporoča vinskim trgovcem in gostilni-

čarjem svojo bogato zalogo izbornih

halozkih in ljutomerskih vin

po zelo ugodnih cenah. 2038/a

Najiskrenejša hvala

vsem darovalcem krasnih ven-
cev in cvetlic, posebno Sokolu,
prostovolj. gasilnemu društvu
in tovarišem pokojnega soproga
in vsem, ki so ga spremljali na
njegovem zadnjem potu. Tudi
pevskemu zboru se tem potem
najiskreneje zahvaljuje

Josipina Glogovšek.

Dravograd - Meža, v nov. 1924.

V neizmerni boli javljamo vsem svo'im prijateljem in
znancem tužno vest, da je umrla naša predobra, ljubljena
soproga, mati, hčerka in sestra, gospa

Mr. Ph. Katja Lavičkova, rojena Rastovčan.

Pogreb nepozabne rajnice bo v sredo dne 19. t. m. ob
3. uri popoldne iz hiše žalosti v Trziču na župnijsko pokopališče.

V Trziču, dne 17. novembra 1924.

Mr. Ph. Bohuslav Lavička, Zdenko, Viasta, Liduška,

soprogi;

otroci;

6159/a

in ostali sorodniki.

SINGER ŠIVALNI STROJI so na vsem svetu
poznani kot najboljši

Singer šivalni stroji, Bourne & Co., New York 709/a

Ljubljana, Selenburgova ul. 3

Prodaja na obroke

Centrala za SHS:

Zagreb

Maruličeva ul. 5

Zastopstva v vseh mestih

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ul. 50 (v lastnem poslopiju).

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsako-
vrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut,
borzna naročila, predjmi in krediti vsake
vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila
v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd.
Brzjavke: Kredit Ljubljana - Telefon 40, 457 in 548